

Štev. 9.-10. * V Ljubljani, 1. oktobra 1923 * XXXI. tečaj

Gojmir Gorjanko:

Jesenska.

Hm, kako je zadehtelo,
ko na njivi je vzcvetela
ajda bela!

In kako je zašumelo,
ko na ajdo prihitele
so čebele!

A kako je zaihtelo,
ko so srpiči zapeli,
ajdico poželi!

Toda spet bo vse veselo,
ko nam z medom kruhek zlati
dájala bo mati.

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

5. Vedenje do tujcev.

Ni ga skoro kraja v naši lepi domovini, kamor bi ne zahajali tujci, ljudje, ki niso v dotičnem kraju doma. Eni prihajajo, da počijejo in se razvedrijo, drugim je všeč zdravja polni planinski zrak, tretji pa hodijo občudovat prirodno lepoto naših krajev.

S tujci bodi otrok vedno prijazen in jim rad postreži. Ne kakor oni Janez Teleban, ki nikogar ne pozdravi, ampak celo semtertja kamenje meče za ljudmi, ki se mu zde tuji. Nikar nikoli ne posnemajte tistega Miška Mulca, ki s tujim človekom noče nič govoriti! Pravi, da ga je sram. Štiri leta staro otroče se morda res še boji tujih, nepoznanih ljudi. Ne bomo mu zamerili, če se obrne od človeka vstran ter se tesno oprime dobre mamice. A tak deset let star korenjak naj se koga boji? Grda neolika je to.

Tudi deklicam ne bomo zamerili, če so vsled prirojene sramežljivosti do tujcev malobolj kratkih besedi. To je previdnost. Samo, da se ne šobijo in ne gledajo tujca preveč strmo izpod čela, kakor bi hotele ves svet pobosti.

Peter Poglajen ravna prav dobro. Lepo pozdravlja, kakor so ga naučili v šoli. Ni se učil samo za gospoda učitelja, kakor misli in dela in ravna večina učencev, ampak učil se je res za življenje. Vsakega tujca pusti vsaj v miru. Če ga, pa tujec kaj vpraša, mu prijazno in umljivo odgovori, pokaže pot ali da zaprošena pojasnila.

Tujcem ne bodi otrok vsiljiv! Hudó vsiljivi so tujcem Lahí in Arabci. Kdor je kdaj potoval med temi narodi, vsak se pritožuje na njih vsiljivost. Tudi pri nas se vidi marsikje, da prodajajo otroci tujcem jagode ali kaj takega. In če tujec noče kupiti, haló! pa se vsuje za njim celá truma otrok in mu ponuja svoje blágo huje kakor Čič svoj jesih. Lepo to ni.

Pavle iz Jezovine se pa najprej sladká, da bi kaj prodal ali da bi mu tujec izročil svoj kovčeg v varstvo. Ko ga pa tujec vljudno odslovi, češ, da ne potrebuje njegove pomoči, potem pa Pavle robanti in se jezi, da je ves zaripljen. Ali je to lepo? Tako dela mačka, ki spredaj liže in zadaj praska.

Jaka Klepetec je pa do tujcev spet drugače vsiljiv. Vse domače in tuje nerednosti in nerodnosti bi jim rad razgrnil in raztolmačil. Kaj to tujca briga? Saj to že sam pokaže, ko se čisto nič ne zmení za táko razkladanje. Mar so tujim ljudem tuje garje! Nikar zato ne mučite tujcev s takim pripovedovanjem!

Če ne razumeš jezika, v katerem tujec govori, mu daj z glavo ali z rokami znamenje, da ga ne razumeš. Zavoljo tega ga pa nikar ne zaničuj, ker ne govori kakor ti. Naj tujci vedó, da spoštuje Slovenec vse jezike in vse narode. Pomisli, kaj bi bilo s teboj, če bi ti prišel med same Francoze ali Italijane! Kako vesel bi bil, ko bi ti kljub temu postregli, četudi ne znaš njih jezika! Pred Bogom smo vsi otroci enega očeta.

Pokaži pa vendar, da spoštuješ pred vsemi drugimi svoj slovenski jezik, ko govoriš s tujcem. Kako mučno, naravnost grdo je bilo svoje dni na Bledu, ko so kričali slovenski otroci nad slehernim tujcem: »Ertperen kavfen, ertperen kavfen!« (Kupite jagode,

kupite jagode!) Človek je mislil, da je padel v kako nemško gnezdo. In vendar je Bled čisto na slovenskih tleh! Naša slabost in sramota je to, da ne znamo tujcu dostojno kazati, kaj smo. Če sme tujec pokazati nam svojo narodnost, jo smemo prosto tudi mi njemu.

Pazite tudi na to, da se med vami ne bo nihče kazal pred tujci nečeden, nesnažen. Dostojno oblečeni, lepo umiti in počesani nastopajte pred tujci. Naj vsakdo, kdor ima z nami opraviti, vidi in vé, da je prišel med omikan, izobražen narod in ne med divjake.

Pravtako se varujte kletvin, psovki in drugih zabavljic osobito pred tujci. Četudi morda tujec našega jezika ne razume čisto nič, vendarle ve, kdaj zineš kako nedostojno besedo. To se otroku z lica bere.

Včasih boš morda tudi ti moral med tujce, nepoznane ljudi. Ne zdaj, pač pa kdaj pozneje. Če nimaš v tujini svojih znancev, bodi previden! Ne zaupaj vsakemu tujcu, zlasti ne takemu, ki se ti preveč ponuja in vsiljuje. Vsiljivost ni postrežljivost; prerada išče lastne koristi. Če si ti pošten, ne smeš misliti, da so vsi ljudje na svetu. V tujini ne nastopaj preveč predrzno, pa tudi ne preboječe. Prevelika bojazljivost te bo najprej izdala raznim ljudem, ki niso nič prida. Če si pa preveč predrzen, se pa tujcem pristudiš. Navad pa, ki so v tujini drugačne, nikar ne zaničuj in ne zametaj! To bi žalilo tujce, tebi pa ne bi nič koristilo. — Če greš na tuje, je dobro, da vzameš s seboj kakšno pisanje: spričevalo, legitimacijo ali kaj podobnega. Ako se ti primeri kakšna nezgoda, bodo ljudje vsaj vedeli, kdo si in kam se morajo obrniti radi tebe.

Z vljudnostjo in lepim vedenjem napram tujcem boš lahko povsod častno nastopal. Vesel boš tega sam, pa tudi našemu narodu bo le v čast in korist, ako bo imel povsod dostojne ljudi. Kako človeka speče v srce, ako čuje in bere, da so n. pr. nekateri Slovenci v Ameriki do svojih rojakov in tujcev zelo sirovi!

A. Čebular:

Izbirčna Metka.

Naša Metka
cmeri se od jutra
do večera
brez presledka.

Kruh bi tudi
rada popustila,
toda ata, mama bodo
zopet hudi . . .

Juhe neče
ne prikuhe tečne,
ker jo menda v ustka
drobna peče.

Skozi duri —
jej, pa tetka brezovka pogleda;
Metka brzo k mizi, k jedi
se požuri.

Mlečna kava
je premalo sladka,
pa boli po nji jo
vedno glava.

In storiti
mora tudi to obljubo,
da v nobeni jedi
več izbirčna noče biti.

Pridna Metka
je zdaj vse po vrsti
in nikdar več biti noče
sladkosnedka.

Lovro Trpin:

Knezoškof ljubljanski
dr. ANT. BON. JEGLIČ
zlatomašnik, prijatelj mladine.

(Konec.)

In vendar ste rekli, da ste videli škofa vedno se smehljajočega. To vam rad verjamem. Kajti škof so vedno dobre volje, kadarkoli vas vidijo, pa naj bo, da jim je srce še tako žalostno. Vi ste škofovo veselje, vas imajo izmed vseh škofljanov najrajši. Nočete verjeti? In vendar je res. Le poslušajte!

Radi imajo škof vsakogar v naši škofiji. Saj so naš skupni oče in mi smo vsi njih otroci. Radi spovedujejo kar po cele dneve od jutra do večera. Oj, koliko grešnikov so že spravili na pravo pot tudi s svojo obilo molitvijo! Radi imajo sèveda v posebni meri svoje duhovnike. Kako bi jih ne imeli radi? Saj so več kot polovico izmed njih sami posvetili v mašnike. Radi imajo tudi odrastle fante in dekleta. Saj so nalašč zanje vpeljali posebno družbo, ki se imenuje *Marijina družba*, in ima namen, da bi bili vsi mladi ljudje pod posebnim varstvom Matere božje; pa tudi posebno društvo so ustanovili, društvo *Orlov in Orlic*, da bi ostali vsi mladeniči in dekličiči zdravi in čvrsti, močni, pa tudi izobraženi in bogaboječi. Še prav nalašč za mladino so napisali posebne knjige, in sicer eno za dekleta in dve za fante. Ko dorastete, jih dobite že tudi vi v roko. Ona za dekleta ima naslov: *Dekletom*; oni dve

za fante pa: Obramba vere in življenje po veri. Radi imajo škof tudi dijakke, zlasti take, ki mislijo kdaj postati mašniki. Zanje so sezidali z največjim trudom in skrbmi — kakor smo že omenili — posebno hišo, ki se ji pravi: Zavodi sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano. Radi imajo Prevzvišeni vaše očete in matere: Saj jim vsako leto vsaj enkrat, včasih pa tudi po večkrat, pišejo posebno pismo, ki se imenuje Pastirski List. V teh pismih jim dajo lepih naukov, da naj vas prav učé, pa tudi njim samim opomine in tolažbo. Radi imajo škof tudi preproste ljudi po deželi. Saj so sami iz preproste kmetiške hiše doma. Radi imajo učene in bogate po mestih; saj so sami vnet učenjak, pa tudi bogatim radi delijo tolažbo in dobre nauke. Bogati verniki pa tudi radi škofu pomagajo pri njihovih ustanovah in namerah.

Dà, vse imajo škof radi: bogate in revne, učene in preproste, male in velike, stare in mlade, pobožne in grešnike, moške in ženske. Najrajši pa vas, ljubi otroci! Kako pa to?

Glejte! To vem že odtod, ker so vsak škof, torej tudi ljubljanski, v prav posebni meri namestnik Jezusov na zemlji. Jezus je pa najrajši imel otroke. Saj vam je znano, kako je bil nejevoljen, ko so mu odganjali apostoli nedolžne otročiče, ki so jih prinesle matere, da bi jih blagoslovil. »Pustite male k meni,« jim je rekel, »in nikar jim ne branite! Zakaj takih je nebeško kraljestvo.« In pokladal je roke nanje, blagoslavljal jih je, v svoje naročje jemal, po licih jih je znabiti božal, razgovarjal se z njimi in se jim ljubeznivo smehljajal.

Glejte, tako delajo tudi škof. Z vsakim se radi pogovorijo, do vseh so dobri in ljubeznivi, najbolj

srečni pa sredi nedolžnih otrok. Vedo, da otroke Jezus najbolj ljubi, zato jih pa tudi oni ljubijo nad vse druge. Zato tako radi pridejo, kadarkoli utegnejo, v družbo otrok. Zato hitijo še v dobi triinsedemdesetih let leto za letom od župnije do župnije, po hribih in dolinah, da delijo vsem otrokom, bogatim in revnim, mestnim in kmetiškim, nadarjenim in slabotnim zakrament sv. birmе. Zato jih spovedujejo in obhajajo z veliko ljubeznijo, kjer jih le dobijo. Zato gredo radi tudi v šolo, da slišijo, kako znajo njih ljubljenski božji nauk, da dobre pohvalijo, lenuhe pa — če so kje? — pokarajo. Zato tudi naročajo svojim duhovnikom ob vseh prilikah, naj skrbijo s posebno vnemo v šoli in izven šole za vas, nedolžno mladino. Hočejo, da bi imeli dečki in deklice svoj »Marijin vrtec«, kjer bi prav posebno častili Mater božjo. Hočejo, da bi imeli vsaj v vsaki večji župniji »Orličice« in »Orličice«, da bi se vsi bolj utrdili v krščanskem prepričanju. Hočejo, da bi imeli po šolah »Mlade junake«, ki bi s svojim zgledom odvrčali tudi odrastle od nezmerne pijače. Pa nele, da škof vse to naročajo in priporočajo — oni tudi sami podpirajo vse to z besedo in delom. Že takrat, ko so bili še v Bosni, so napisali pomenljivo knjigo: Vzgojeslovje za učitelje in učiteljske pripravnike. Iz te naj bi se učili predvsem tisti, ki imajo posebe opraviti z mladino, kako naj jo vodijo k Bogu. Pa tudi svojim duhovnikom so dali škof že mnogo lepih naukov v raznih spisih in pismih, posebe še v knjižici: Priprava otrok za prvo sveto izpoved, prvo sveto obhajilo in sveto birmo, kako naj vodijo otročiče k Jezusu in v sveta nebesa. Še celo vašim očetom in materam so napisali štiri

knjige. V njih so natančno razložili, kako naj skrbijo starši za vas, da bodo srečni z vami na zemlji in srečni enkrat vsi pri Bogu v nebesih. Imenujejo se te knjige: 1. Starišem, 2. Ženinom in nevestam, 3. Kratko navodilo starišem o verskem pouku majhnih otrok in 4. V boj za srečno in veselo krščansko življenje!

Tako, otroci! Zdaj uvidite, da imajo škof res vas najrajši. Zdaj tudi razumete, zakaj so se tako ljubeznivo nasmejali Blažu in Franceljnu, in zakaj je Vika videla tako vesele sredi Orličev. Škof nimajo večjega veselja, kot je to, če vidijo katerega otroka, o katerem sodijo, da je še nedolžen in dober. Zato ostanite vi tudi vsi naši pridni in nedolžni! S tem boste najlepše poplačali škofu velike skrbi, ki jih imajo z vami.

Ker ste pa slišali, da morajo škof tudi mnogo trpeti, zato se jih posebe letos, ko so obhajali 50 letnico, odkar so postali mašnik, in 25 letnico, odkar so postali ljubljanski škof, večkrat spomnite v molitvi. Kadar obiščete Jezusa po šoli, kadar pristopite k svetemu obhajilu, kadar ste pri sveti maši, kadar posebe mislite to leto na svojega škofa, recite radi takole:

Molimo za dobrotnega škofa Antona Bonaventuro! Gospod, ohrani in varuj ga vsega hudega!

J. E. Bogomil:

Dobrérou Tomaž.

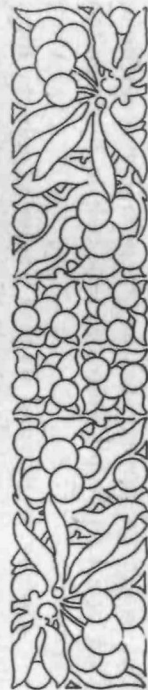
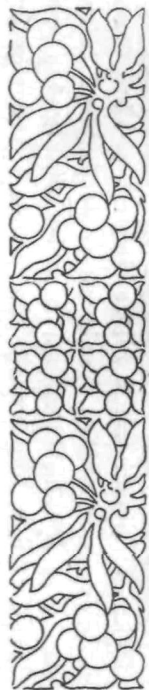
Tako so si pravili na tihem o Dobrérovem Tomažu, da mu je malo manjka. Pa ni bilo res. Malo otročji je bil pač še za svoja leta; pa to je bila le slabost. Otroke je imel rad. A to mu je še prav hodilo.

Dobrérov Tomaž je šel služiti. Pri Nagodetu so ga vzeli v hlev. Delal je vse, kar mu je kdo ukazal. Pravzaprav je bil pa pastir. Če mu je kdo rekel, da je hlapček, je bil Tomaž hud. Tako neumen Tomaž ni bil.

Otroci so bili zmiraj pri njem. Tomaž jim je narejal igrače, kakor so bili pač letni časi. Spomladi piščalke, koritca in mlinčke ob vodi. Poleti pa iz pripotčevih bilk lične košarice. Otroci so vanje nabirali češnje in jagode. Jeseni jim je pa iz repe izrezaval konjičke in voličke, delal vozičke z enim samim ali dvema kolescema: koroška kolca jim je rekel. Pozimi je pa strigel iz zavrženega papirja vsake baže živali, od konja do prašiča; tudi posodice s cvetjem, celó punčko in dečaka je izstrigel.

Otroci so imeli Tomaža kajpada radi. Najrajši pa še takrat, če se je vpregel v tisti hišni voziček z enim samim kolesom, ki se gnoj v njem vozi. Takrat je vse vpilo, vriskalo, pelo in kričalo na dvorišču: »V semenj se peljamo! V semenj se peljamo!«

Kako je tekel voziček po gladki cesti! V prahu se je prav lepo zarisal čeden kolovoz. In ko je bil »semenj« v kraju, so vselej drli nazaj na cesto gle-

»V semenj se peljamo!«

dat, kako se pozna »cesta« za domačim vozičkom. Čim bolj kriv je bil kolovoz, tem bolj je bil imeniten »semenj«.

Domov je privozil Tomaž vselej v polnem diru. Vse se mu je moralo umakniti.

»Drrruum!« je zaropotalo po dvorišču. Kure so zajavkale, koklja se je naščeperila in se zakadila v Tomaža. Otroci so vpili, peli, vriskali in kričali na vsa grla. Vežina vrata so se tudi včasih odprla. Mati — gospodinja — je pogledala, kaj je, in se je otrokom nasmehnila. Gospodinji se je pa Tomaž tudi prikupil. Zato pa lahko služi pri Nagodetu.

Al. T.

U šolo!

Raznesla se je vest, da gre Drejčkov Jožek v mestno šolo. Vsi so tedaj govorili le o Jožku in o Drejčkovih. Nekateri so dvomili, bo li mogel Jožek napredovati v mestnih šolah. Drugi pa, ki so imeli Jožka radi, so mu želeli obilo sreče.

Preteklo nedeljo namreč je prišel k Drejčkovim sam gospod učitelj in je pregovoril Drejčkovega očeta, da dá Jožka v šolo.

Drejčkovi so bili precej bogati; ni torej jim delalo preglavice, kako bodo plačevali Jožkovo stanovanje. Vrhu tega je bil Jožek tudi nadarjen in priden dečko. V domači šoli je bil vedno prvi, a kljub temu je bil vedno ponižen. Vsakemu se je prikupil tako, da so ga imeli skoraj vsi otroci radi. Imel je pa Jožek tudi veliko veselje do učenja. Kadar je le

mogel, je vzel v roko knjigo in je bral v njej lepe pesmice in povestce. Kako je bil Jožek vesel, ko je zdaj izvedel, da pojde v mesto!

* * *

Hitro so potekali dnevi, in skoraj se je približal čas, ko je moral Jožek zapustiti domačo vas.

Žalostno je hodil okoli in vedno je mislil na slovo od svojih dragih. Največkrat je pa šel k Poljančevim, kjer se je pogovarjal s Tončkom o tem in onem.

Bila sta si namreč s Poljančevim vedno zvesta prijatelja. Težko jima je bilo torej pri srcu od onega dne, ko sta izvedela, da bo moral iti Jožek v mesto. Obljubila sta si, da si bosta večkrat pisala, kadar bo le mogoče. Razen tega je pa obljubil Jožek, da prinese Tončku iz mesta lepih reči, kadar pride na počitnice.

Slednjič je prišel dan Jožkovega odhoda.

Tisti dan so bili vsi Drejčkovi zgodaj na nogah. Skrbna mati je pripravila Jožkovo obleko in jo zavezala v velik rdeč prt. Jožek je pa šel medtem, ko je pripravljaval oče voz, h gospodu župniku. Bil je ondi prijazno sprejet. Bodril ga je gospod župnik, kolikor ga je mogel, in mu naposled stisnil v roko svetlo dvajsetico, rekoč:

»Na, Jožek, to boš imel za potrebne reči!« Jožek se je gospodu prijazno zahvalil, ali solz se vendar ni mogel zdržati.

»Poklekni, Jožek!« mu je nato velel stari gospod. Jožek je to takoj storil. Gospod pa je razprostrl nad Jožkom roke in je dečka blagoslovil. Nato mu je velel vstati, in skupno sta odšla potem h gospodu učitelju.

Kako vesel je bil gospod učitelj njunega obiska! Stopil je k Jožku in ga potapljal po rami ter mu rekel: »Le veselo, Jožek! Pridno se uči, kakor si se učil doslej, pa moli tudi rad, in Bog ti bo pomagal, da boš dorastel v dobrega, odličnega moža. To knjižico pa sprejmi kot spomin na svojega nekdanjega učitelja.«

Jožek je z veseljem vzel lepo knjižico, ki mu jo je ponudil gospod učitelj, pa jo vtaknil v notranji žep nove suknjice.

Nato so se napotili vsi trije k Drejkovim, kjer so med tem časom starši že vse pripravili za odhod.

Zbrani sorodniki in Jožkovi starši so prišlece prav vljudno pozdravili. Ponosno so gledali na Jožka, o katerem so bili trdno prepričani, da postane kdaj še velik gospod.

Gospod učitelj je poklical očeta nekoliko na stran, pa sta se nekaj časa tiho pomenkovala.

Sorodniki pa so medtem obkolili Jožka, ga tolažili in ga tudi navduševali. Vsakdo mu je kaj daroval, češ, da boš imel za svinčnik ali za pero.

Jožek bi se bil rad vsem srčno zahvalil, ali preveč ga je dušil jok. Težko mu je bilo pri srcu, najrajši bi bil skoraj prosil očeta, da bi smel ostati doma.

»No, sedaj je pa že čas, da odrinete,« je rekel gospod učitelj skoro zapovedujoče.

Oče je sédel na voz ter pripravil prostor za sinka. Jožek je stopil k materi, jo poljubil in prav milo zajokal. Tudi materi so tekle debele solze, ko je videla Jožka vsega objokanega. Še celó očetu se je smilil sinek.

Nato je podal Jožek roko vsem navzočim in tiho, komaj slišno je vzdihnil:

»Z Bogom!«

»Z Bogom, z Bogom, Jožek! Srečno!« so se oglašili od vseh strani glasovi.

Konj je potegnil. Zadnjikrat je zaklical Jožek: »Z Bogom!« In oddrdrali so.

Tam daleč za vasjo pa je čakal na Jožkov prihod njegov prijatelj Poljančev Tonček. Ko so se pripeljali do njega, je ustavil oče voz, da sta se Jožek in Tonček poslovila z ljubeznivimi besedami.

• • •

Bilo je štirinajst let pozneje.

Slovesno so pritrkavali v zvoniku vaški fantje, tako da se je razlegal glas zvonov daleč daleč naokoli. Vsa vas je bila okrašena na gosto z zastavami in zelenjem.

Za cerkvijo, v tistem ozkem klancu, je pa nabijal možnarje krepak mladenič v vojaški obleki. Bil je to Poljančev Tonček. V cerkvi pa je ravnokar zapel »Glorijo« — Drejčkov Jožek, novomašnik. — V zvoniku je pritrkavalo, v klancu je pa počilo tako silovito, da so se stresle vse šipe.

Pri prvi sveti maši so bili navzoči še vsi oni, ki so stali pred leti ob vozu, ko je odhajal Jožek prvičkrat v mesto. Le starega gospoda župnika ni bilo več med živimi. Legel je počivat od svojih trudov. Nov delavec je pa stopil v Gospodov vinograd.

Jernej Popotnik:

Zlati grad.

Teci, konjič, teci, na njem jaše Minko, Minko
može mlad!

Tam gozdovi mračni, v njem je zlati grad, tjakaj
jaše Minko, Minko može mlad.

Zlati grad pa straži kača, kača strašen zmaj.
Njo ubil bo Minko, prišel v zlati grad.

Grad prelepi poln demantov, kamor sežejo oči.

Grad prelepi poln sijaja, da oslepil bi oči.

V njem kraljičica domuje, jasna, mila in svetla.

V njem kraljičica zdihuje, joj, sredi zlata in
srebrá.

V njem kraljičica si pravi: Kakó bi srečna jaz
bilá, da rešil kdo bi mene iz grada, iz grada tega hu-
dega. Da našel bi junak se mladi, ki zmaja bi ubil,
ki prišel bi do mene v gradu, otel me suženjstva.
Zlató, srebro iz grada — vse njegovo bi biló. Njegovo
srce čisto, srce kraljičice.

Zlati grad se smeja Minku — — —

Teci, konjič, teci, na njem jaše Minko, Minko
júnak mlad!

A. Čadež:

Dostojna obleka.

Mala Lojzika pristopi nedeljo popoldne k materi
pa ji zašepetne na uho: »Kako je danes Majda grda,
ko ima samo pol obleke! Rokavov nima, pa njen

vrat je tako — dolg!« Nedolžna deklica je čutila, da je njena sestra drzno napravljena.

Mimo hiše pride sosedova Metka, dobra in rahločutna deklica. Ko vidi Majdo, pravi sama pri sebi: »Ali je to res sosedova Majda? Ne, taka bi se pa ne marala nikoli pokazati!« Zardela je, pogledala proč in šla naprej.

Po poti prikoraka Škrabčev oče, pa zamrmra v brado: »Predrzna punica! Saj bi bila lepa, če bi bila dostojna!«

Nikomur Majda ni všeč. Samo eden jo pohvali. Gostilničarjev dijak je to, lahkoživa in mehkužna stvar. V očeh se mu lahko bere spačeno srce. Ko se približa deklini, zakliče: »O, kako ste pa danes lepa, gospodična! Ali me hočete malo spremiti?« Angel nedolžnosti gre mimo in joka . . . Znak ženske poštenosti je dostojna obleka.

A. Čebular:

V mlinu.

Klipa, klopa,
izpod stropa
siplje kopa
zrnja se med stope.
Plaho tropa
brunov stopa
po seménih žoltih,
da omaje
plašč se raje
in iz prósa kašo daje.

Kot od bésa
voda stresa
na kolesa
bisere neštete.
Ves iz lésa
hram se stresa,
trepotá, se ziblje.
Polne čaše
sladke kaše
so že tu za malčke naše.

J. E. Bogomil:

Ko bi imela . . . !

Rožančeva Pepica se je učila brati. Veste, kako? Kar se je danes naučila, je pa do jutri pozabila. Le počasi ji je zlezla učenost v glavo.

Njena stara mati so pa znali brati. A čudno: samo takrat, kadar so imeli naočnike na nosu. Brez naočnikov pa niso nikoli brali.

To je videla in gledala Pepica. Kaj čudno se ji je zdelo, kako morejo dati naočniki toliko učenosti. Ko bi jih še ona imela!

Spet se je enkrat Pepica učila. Ivanka jo je poskušala, kako učena je že. Ni bilo sile. Kašljala je Pepica in stokala in se zadevala, da se je med branjem kar krivila.

»Kaj pa to? Saj zmeraj manj znaš!« se je skoro zahudovala Ivanka.

»Ko pa ne morem znati.«

»Zakaj ne?«

»Zato, ker nimam tistega, saj veš, tistega na nosu, kakor stara mati.«

»Misliš, da boš znala, če boš tisto imela?«

»Malo že bom. Saj mati tudi znajo.«

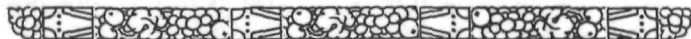
Ivanka je poiskala »tisto«. Pepica je nataknila materine naočnike, gledala skozi in se zadovoljno smehljala, a učenosti ni bilo od njih nič. Še manj ko nič. Niti ene črke ni videla. In po hiši je videla tudi samo toliko, kar je pogledala izpod čela, čez naočnike. Če je pa pogledala skozi steklo, je pa videla samo meglo, čisto samo meglo.

Čudno!

Vi pa že veste, zakaj je bilo tako?

Kakor stara mati . . .

DOPISL.

X. Anici v spomin!

Anica Weisseisen; uč. V. razr. v Kranju, † 31. III. 1923.

Preko poljane so zaveli lahni pomladni vetrovi. Iz tal je priklilo tisočero nežnih cvetov. Boječe je kukal zvonček iz črne grude, veselo se je smejala rumena trobentica, in ošabno se je košatil črni teloh ob solnčni rebri. Vzcvetela je loka, v srcu naše male Anice pa je vzkipelo novo veselje v teh pomladnih dneh. Trgala je te mlade pestre cvetke, jih povijala v šopke in jih nosila na gomilo svojega ljubeča bratca Jožka, ki ga je pred meseci ugrabila neizprosna smrt iz kroga srečne družine. Nič ni pomišljala Anica, ko je lomila nežna stebelca pomladnih cvetk. In kako bi? Dejala je: »Ljubi Bogec nam jih daje v veselje. Kako prazen bi bil bratcev grob brez njih! Tožilo bi se mu v črni zemlji po teh drobnih vonjajočih cvetnih glavicah.«

Toda dolgo se Anica ni veselila cvetoče vesne. Nepričakovano je potrkala bolezen na duri njenega življenja. Ostudna škrlatinka jo je ovila v svoj škrlatni plašč in ji odštela ure njene lepe mladosti. In ko se je bližala svečana Velika noč, ko se vse mlado in staro, celo ptički v zraku in drobni žužki v zemlji veselé vstajenja, tedaj je legla naša Anica v bolniško postelj, iz katere ni več vstala.

Ko sem začula, da je težko obolelo to ljubo dekletce, sem pohitela k njej, da jo potolažim in ji vlijem v razboleno srce upanje na okrevanje. Podala sem ji roko, njene oči pa so se orosile s svetlimi, bisernimi solzami. Kakor da bi se poslavljala — — —

Kako težko ji je bilo noč in dan sami! Zunaj je sijalo žarko, pomladno solnce, ptički so peli v vrhovih dreves, otroci so veselo zarajali, Anica je pa ležala sama v svoji sobici. želela si je součenk, gospodičen učiteljic, gospoda kateheta; toda nihče ni smel k njej, dasiravno so vsi najiskrenejše mislili nanjo in ji v molitvi prosili zdravja. Nekega dne pa so se Aničine roke krepko ovile vratu mamice, ki je noč in dan bdela ob njej. Proseče je izustila besede: »Mamica, čuješ! Za škrlatinko bi ne umrla rada. Sama bi morala ležati gori v temačni mrtvašnici; nihče bi ne smel k meni, nobene mojih ljubih součenk bi ne bilo pri mojem pogrebu.« Tihe solze so zapolzele po mamičnem licu, ko je hitela hčerko tolažiti: »Anica, ljubo dete moje, ne boj se! Saj ne boš umrla! Boljša si že, rešena si nevarnosti. Kmalu boš spet zdrava in vesela!«

»Mama, Bog da, Bog vzame, kakor je njegova volja!« se je izvilu dekletcu iz ust. Umirila se je.

A preko noči se ji je poslabšalo. Škrlatici se je pridružila še druga bolezen. V silnih bolečinah si je pulila Anica lase, mahala je z nežnimi ročicami ob zid, da so bili črni njeni prstki. In ko so se na Veliko soboto ob devetih vrnil zvonovi iz daljnega Rima, je Anica tiho ugasnila kakor svečka v rokah preljubega ateja. — Kdo naj popiše žalost njenih roditeljev, bratca Marjana in sestrice male Marice, ko je črna smrt razprostrla svoje temne, grozne peroti nad to hišo?

Sama je zaprla Anica svoje kot nebo jasne očke, polne dobrote in miline. Krog ustec ji je zaigral vesel rahel smehljaj kakor priča: »Prestano je!« V mehke kodre njenih zlatih las ji je vpletla mamica bele cvetove. Njena voščena ročica je stiskala razpelo, v levici pa je držala mirtin cvet. Po belem obla-

čilcu so širile svoj blagi vonj modre, skromne vijolice, ponižne, kakor je bila Anica sama.

In ko sem gledala njen beli obrazek med trepetajočimi svečami, se mi je zazdelo, da govore njena ustna, ki niso nikdar poznala greha, pač pa le iskreno, vročo molitev, besede: »Mamica, očka, bratec in sestra, ne tugujte! Srečna sem. Res ne gledajo moje oči več večnega mornarja neba — solnca; ne čutijo več božanja vaših mehkih dlani; toča, mamica — moja dušica že trka na nebeška vrata. Že slutim veliko čudapolno svetlobo nebes, ki jemlje vid; že čujem sladke pesmi, že gledam neizmerna polja belih lilij in šmarnic. Mamica, očka, ne polnita keliha svojega trpljenja še z grenkimi solzami — srečnejša sem nego kdaj prej.«

V vsem svojem blesku je sijalo solnce tisti dan, ko smo našo ljubljenko položili k večnemu počitku. Zdelo se mi je, da je vsa priroda zažarela v polni lepoti, kot bi si odela najlepše oblačilo, da tudi ona pospremi našo Anko v prezgodnji grob. — Srca vseh spremljevalcev na njeni zadnji poti je prešinila brezmejna žalost, ko so padle prve grude na njeno belo krsto. Za Anico so se zaprla črna vrata, ostala pa je mamica, atej, bratec in sestra v neizmernem trpljenju, neizrazni žalosti ob grobu. Belo cvetje se je usulo na črno zemljo, ki je sprejela vase to nežno pomladno cvetko. S šopki dehtečih nageljev so odeli tisto strašno rušo, ki hrani mamičin najdražji zaklad. Vse žaluje po njej, saj je bila Anica ubogljiva, dobra, postrežljiva, usmiljena in pobožna deklica, ki je često vpletala v svojo iskreno jutranjo in večerno molitev vroče prošnje, naj ljubi Bogec potolaži srca vseh potrtih in žalostnih.

Grobna tišina je zavladovala v V. razredu, ko so se vrnile po njeni smrti učenke spet v šolo. Žalostnih oči in molčečih usten so zrle druga na drugo. Pekoča boleost je krčila mlada srca. Vse so zrle na prazno mesto v prvi klopi, kjer je sedela najboljša, najpridnejša med njimi — Anica. Toda ni je bilo

več. Anica sniva na božji njivi, v mirnem domu, kjer so vrata v večno veselje.

Vas male čitatelje Angelčka, čigar naročnica je bila tudi pridna Anica, pa prosimo, bodite zgledni, kot je bila ona, spominjajte se je v molitvi in prosite tolažbe njenim roditeljem, ki zalivajo vsi potrti njeno gomilo z grenkimi solzami.

Cvetoš:

Med svet!

Med njivami zelenimi
iz rojstne danes grem vasi.
Obseva solnce hrib in log,
le v mojem srcu več ga ni.

Ob potu cvetke cvetejo,
kot cvele so pomladni čas.
Ź meni odcvetele so —
upál in bled je moj obraz.

Otroška leta — zlate dni! —
nič več se ne povrnejo.
Spominov nanje pa nikdar
mi leta ne zagrnejo.

Rešitev naloge v 7.—8. števil;

Kar mačka rodi, miši lovi.

Rešitev rebusa v 7.—8. števil;

Dva več vesta nego en sam.

Sonja Nedeljko:

Uganka.

Zjutraj po državni železnici v Kranj, po juž. pa nazaj. Kako je to mogoče?

Rebus:

(Rešitev in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 14 dni po izidu lista — v prihodnji številki.)

Imena rešilcev.

Nalogo so prav rešili: Gosp. Matija Bobnar v Lahovčah; Filip Bokalič v Vel. Mengšu; Jernej in Ivan Kladenšek v Ljubečni; Rafael Eiletz v Slov. Gradcu; Zalika Mozel v Letušu.

Samo rebus so prav rešili: Soukal Majda in Franci, Pajk Pavla in Posega Bjanka, Pretnar Josip in Nuša, Franja Mihelčič v Ljubljani; Francka, Jožef Hribernik, Jos. Brišnik, Blaž Slokan, Fr. Rojnik, Fr. Kotnik v Braslovčah; Štefan Mevnik, Al. Veternik, Fr. Hauptman, Gorica; Darko in Ivan Varlec, Pišeca; Zidarič Ana, Globoko; Kliné Jože, Zupanc Herman, Klinc Vladimir v Petrovčah; Kunc Milenka in Drago, Bischof Rudi in Heda, Osterman Karlo, Aglarič Pepi in Darinka, Butina Daničica, Oblak Ankica, Bradeško Katrica, Korčan Angelica, Kos Štefica, Galé Ančka, Kolbezen Danica, Seljak Polona, Poje Julkica, Stojan Dragica, Gorišek Vidica, Grželj Štefica, Jelenc Pavlica, Bartelmé Ernica, Bregar Olgica, Langof Dragca in čast. sestra Katarina, Maksima, Fani Herbst, Mici Lunarček, č. s. Krispina.

Oboje so prav rešili: Fr. Mesarič iz Majspurga; Vagaja Vera, Ivana, Ljudmila in Mara Čibej v Ljubljani; Jože Čemažar in Anton Jerasa v Ravneh; Lucija in Božidara Bajec v Krškem; Fr. Žerjal na Jesenicah; Minka Mlakar v Domžalah; Mimica Otorepec, Rožica Starec, Fani in Jožica Lužar v Žalni; Andr. Krošelj, Pišeca; Pepica Cvetko, Globoko; Jože Bergant v Luči; Slavko in Maks Močivnik v Sevnici; M. Svetinova v Žalni; Milan Videnšek v Celju; Milan in Drag. Žilič v Dol Logatcu; Baebler Elida v Ptuj.

»Angelček« stane 5 Din na leto. Izdaja društvo »Pripravniki doma«.
 Urednik in oblastem odgovoren: Jožef Volc, duh. svetnik na Rovih. Za
 upravnništvo: dr. Jožef Demšar, profesor v Ljubljani, Sv. Petra cesta 80.
 Natisnila »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.